

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla, soudce Mgr. Lukáše Pišvejce (soudce zpravodaj) a soudkyně JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobce: J.D.,
bytem ...
zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Ledčická 649/15, Praha 8

proti
žalovanému: **Městský úřad Rokycany**
sídlem Masarykovo nám. 1, Rokycany
zastoupený advokátkou Mgr. Ivanou Palánovou
sídlem Bezručova 33, Plzeň

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, spočívajícím v nezákonné volbě způsobu vymáhání pohledávky ve výši 3 000 Kč prostřednictvím soudního exekutora,

takto:

- I. Zásah žalovaného vůči žalobci, spočívající ve volbě způsobu vymáhání pokuty ve výši 2.000 Kč a nákladů správního řízení ve výši 1.000 Kč, uložené žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 8. 2015, č. j. MeRo/9023/OD/15, prostřednictvím soudního exekutora, byl nezákonný.
- II. Žalovaný je povinen uhradit žalobci náklady řízení ve výši 12.200 Kč ve lhůtě do 30

dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Václava Voříška, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Nezákonný zásah

1. Žalobce se žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem, který měl spočívat v nezákonné volbě způsobu vymáhání pohledávky ve výši 3 000 Kč prostřednictvím soudního exekutora, kdy náklady exekučního řízení dosahují výše 6 655 Kč (a náklady oprávněného 484 Kč), a tedy došlo k porušení § 175 odst. 2 zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád, protože náklady spojené s vymáháním nedoplatku jsou ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.

II.

Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě uvedl následující skutečnosti. Z exekučních dokumentů se dozvěděl, že dne 29. 4. 2019 podalo město Rokycany exekuční návrh na vymáhání nedoplatku na pokutě ve výši 3 000 Kč, ve kterém navrhlo soudního exekutora Mgr. Ing. J.P., Exekutorský úřad Plzeň-město, k provedení exekuce. Žalovaný se nepokusil o vymáhání daňového nedoplatku prostřednictvím daňové exekuce, nýbrž rovnou podal exekuční návrh. Z přiložených podkladů se žalobce dozvěděl, že exekutor požaduje náklady exekuce ve výši 6 655 Kč a náklady oprávněného 484 Kč, přičemž samotný nedoplatek činí částku ve výši pouhých 3 000 Kč.
3. Podle § 106 odst. 1 správního řádu je exekučním správním orgánem obecný správce daně, tj. žalovaný (bez ohledu na to, kdo podal exekuční návrh). Výše citované ustanovení je pro žalovaného závazné, neboť je v řízení o výkonu exekučního titulu exekučním správním orgánem ve smyslu § 106 odst. 2 správního řádu, protože vydal vykonávané rozhodnutí v prvním stupni [§ 105 odst. 1 písm. a) správního řádu].
4. Žalovaný měl na výběr, zda exekuci provede sám jako správce daně, nebo zda o provedení exekuce požádá obecného správce daně podle § 106 odst. 2 správního řádu, nebo zda využije k provedení exekuce soud nebo soudního exekutora podle § 105 odst. 2 správního řádu.
5. Podle § 175 odst. 1 daňového řádu správce daně může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí nebo zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora. Možnost volby mezi těmito dvěma způsoby vymáhání nedoplatku je však korigována ust. § 175 odst. 2 daňového řádu, volba tedy není na libovůli správního orgánu.
6. Z výše uvedeného byl žalobce názoru, že se žalovaný dopustil nezákonného zásahu, neboť porušil § 175 odst. 2 daňového řádu. Nedoplatek činí 3 000 Kč, snížené náklady exekutora činí 6 655 Kč, spolu s náklady oprávněného ve výši 484 Kč tak činí celkové náklady exekučního řízení částku 7 139 Kč. Exekutor již přistoupil k blokaci odpovídající částky, tj. 10 139 Kč, na bankovním účtu žalobce.
7. Odkázat lze např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) č. j. 7 As 310/2017-25, podle něhož zjevný nepoměr mezi náklady exekuce a výší nedoplatku je dán i

tam, kde částka uložená na pokutách dosahuje výše 4 600 Kč a náklady řízení činí 1 000 Kč, přičemž předpokládané náklady exekuce prostřednictvím soudního exekutora dosahují 7 865 Kč, příp. 3 933 Kč ve snížené výši.

8. Náklady exekuce spojené s vymáháním nedoplatku přitom v tomto případě výši samotné jistiny převyšují více jak o 200 %. Jedná se tedy o zjevný nepoměr, zvláště přihlédne-li se k tomu, že žalovaný mohl nedoplatek vymáhat sám nebo pomocí finanční správy, kdy by náklady exekuce byly ve výši 500 Kč.
9. K právní otázce zjevného nepoměru žalobce odkázal na rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014-47, který se zabýval výkladem tohoto právního pojmu ve vztahu k ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu: *„účelem tohoto ustanovení, které pro řízení o vymáhání daní upřesňuje zásadu zdrženlivosti a přiměřenosti zakotvenou obecně v § 5 odst. 3 daňového řádu, je zamezit vymáhání bagatelních nedoplatků prostřednictvím soudních exekutorů a s tím spojenému nárůstu nákladů povinných subjektů.“* Judikaturní potvrzení, resp. upřesnění těchto závěrů lze nalézt v usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. III. ÚS 1565/17, v rozsudku NSS ze dne 19. 4. 2018, č. j. 7 As 310/2017-25, v rozsudku NSS ze dne 4. 7. 2018, č. j. 3 As 206/2017-46, nebo v rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2017, č. j. 51 A 24/2017-41, i v důvodové zprávě k ust. § 175 daňového řádu.
10. Výkon správních rozhodnutí soudním exekutorem není bez dalšího vyloučen [veřejnoprávní rozhodnutí je exekučním titulem podle § 40 odst. 1 písm. e) exekučního řádu], ovšem soudní exekutor může být osloven exekučním správním orgánem podle § 175 odst. 1 daňového řádu pouze v případě, že jsou splněny podmínky podle § 175 odst. 2 daňového řádu, nebo podle § 105 odst. 2 správního řádu v případě exekucí na nepeněžitá plnění.
11. Nelze argumentovat ani institutem snížených nákladů exekuce v případě dobrovolného splnění. K tomuto žalobce opět odkázal na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích, neboť v posuzovaném případě došlo k uhrazení dlužné částky za snížených exekučních nákladů, a přesto byl postup správního orgánu vyhodnocen krajským soudem jako nezákonný: *„Žalovaný dále namítal, že žalobce dlužnou částku uhradil v zahájeném exekučním řízení soudnímu exekutorovi dobrovolně a tím se snížily náklady exekuce na částku 3 932,50 Kč s DPH, což podle žalovaného již nejsou náklady jsoucí ve zjevném nepoměru k vymáhané částce. K tomu lze uvést toliko to, že pro krajský soud byl rozhodný stav v době, kdy k nezákonnému zásahu došlo, tj. k datu 6. 1. 2017, resp. 8. 2. 2017, kdy byl v důsledku postupu exekučního správního orgánu žalobce vyrozuměn o tom, že předpokládané náklady exekuce přesáhnou částku 8 000 Kč. Tato částka byla rozhodná pro krajský soud při poměřování toho, zda byla či nebyla ve zjevném nepoměru k vymáhané částce. Obdobně věc posuzoval i Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku [rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. července 2015, č. j. 8 As 143/2014-47, bod 16, pozn. žalobce], když uvedl, že “náklady spojené s vymáháním prostřednictvím soudního exekutora tedy představovaly k okamžiku rozhodování žalovaného o vhodném způsobu vymáhání potenciálně částku 7865 Kč, tj. více než trojnásobek dlužné částky. Taková výše nákladů je ve zjevném nepoměru k výši dlužné částky.” Dále tento soud vyslovil názor, že “rozhodující pro posouzení nezákonnosti zásahu je ten okamžik, kdy se žalovaný rozhodl, že provede exekuci cestou soudního exekutora. V tom okamžiku byl povinen zvážit poměr potenciálních nákladů s výší nedoplatku.” Krajský soud pouze doplňuje, že pokud by byla exekuce provedena v souladu se správním a daňovým řádem, tak by v případě vymáhání nedoplatku ve výši 3 000 Kč činila výše nákladů podle § 183 odst. 1*

daňového řádu částku 500 Kč.“

12. Z citovaného rozsudku se podává, že není rozhodné, zda byla dlužná částka uhrazena ve lhůtě za snížených nákladů exekuce, nýbrž podstatnou okolností je, kolik činily potencionální náklady vymáhání nedoplatku ke dni, kdy žalovaný volil způsob vymáhání nedoplatku, tedy v době, kdy žalovaný podal exekuční návrh soudnímu exekutorovi. V tomto případě činily potencionální náklady exekuce částku cca 7 000 Kč, tedy více než dvojnásobek vymáhané jistiny, jednalo se tedy o zjevný nepoměr.
13. Zjevný nepoměr je nutno posuzovat i v komparaci s náklady daňové exekuce, kterou má správce daně zvolit primárně. Náklady daňové exekuce činí 2 %, minimálně 500 Kč. V případě, že by žalovaný postupoval v souladu se zákonem a užil k vymáhání daňovou exekuci, činily by náklady na jeho vymáhání částku 500 Kč. Při poměrování nákladů exekuce, tedy cca 7 000 Kč a 500 Kč se jedná téměř o 14násobek těchto nákladů. V tomto případě se tedy jednalo o zjevný nepoměr. Soudní exekutor nadto většinou volí pouze takový způsob exekuce, který může žalovaný provést sám (s nepoměrně nižšími náklady), tj. přikázání pohledávky z účtu u banky (jako je tomu v tomto případě).
14. Žalobce uzavřel, že žalovaný se dopustil nezákonného zásahu, pokud požádal o vymáhání nedoplatku soudního exekutora, neboť mu již v době rozhodování muselo být zřejmé, že náklady spojené s vymáháním nedoplatku budou ve zjevném nepoměru k výši dlužné částky. K takovému závěru ostatně dospěl NSS v již výše citovaném rozsudku ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014-47: *„Pokud správní orgán poruší svou povinnost a pověří vymáháním soudního exekutora, přestože náklady spojené s tímto způsobem vymáhání budou ve zjevném nepoměru k výši dlužné částky, dopustí se nezákonného zásahu, proti kterému je přípustná ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s.“*
15. Žalobce byl nezákonným zásahem žalovaného přímo zkrácen na svých veřejných subjektivních právech, neboť soudní exekutor počal nedoplatek vymáhat, a to i spolu s částkou neadekvátně vysokých nákladů exekuce, čímž zasáhl do života žalobce (soudní exekuce je asi pro každého člověka značně stresující) a krátil jeho právo na ochranu vlastnictví, a to jen pro bagatelní částku na pokutě.
16. Žalobce tudíž navrhl, aby soud rozsudkem určil, že zásah žalovaného vůči žalobci, spočívající ve volbě způsobu vymáhání nedoplatku ve výši 3 000 Kč na základě rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2015, č. j. MeRo/9023/OD/15, sp. zn. MeRo/7639/OD/15, prostřednictvím soudního exekutora, byl nezákonný; a aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit žalobci náklady řízení.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

17. Žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě uvedl, že na základě oznámení přestupku Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, Dálničního oddělení Svojkovice byla žalobci odborem dopravy Městského úřadu Rokycany udělena pokuta rozhodnutím č. j. MeRo/7639/OD/15 Bor ze dne 10. 8. 2015 ve výši 3 000 Kč. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 9. 9. 2015 a vykonatelnosti dne 9. 10. 2015. Žalobce pokutu dobrovolně neuhradil v době určené rozhodnutím. Proto bylo výše uvedené rozhodnutí předáno na odbor finanční, který pro účely vymáhání v průběhu let činil dotazy u zdravotních pojišťoven o sdělení zaměstnavatelů a vedení účtů u poskytovatelů platebních služeb. Neobdržel však žádnou informaci, na základě které by žalovaný sám exekvoval žalobce. Proto se žalovaný rozhodl pro předání soudnímu exekutorovi, s nímž

již delší dobu spolupracuje a má dobré zkušenosti. K předání došlo téměř za čtyři roky od vydaného rozhodnutí, žalobce měl stále možnost pokutu uhradit. Město Rokycany tak přistoupilo k předání vymáhání pohledávky až po léta trvajícím bezúspěšném vymáhání pohledávky vlastními prostředky, a nikoli tedy v rozporu se zákonem.

IV.

Replika žalobce

18. Dle žalobce tvrzení žalovaného, že byl okolnostmi donucen k obrácení se na soudního exekutora, nemůže obstát, protože stejný způsob exekuce příkázáním pohledávky z bankovního účtu mohl provést i žalovaný sám, případně mohl požádat o takový způsob exekuce finanční správu. Když žalovanému zdravotní pojišťovny nebo poskytovatelé platebních služeb neposkytli požadované informace, žalovaný je měl vyzvat znovu, příp. jim měl uložit pořádkovou pokutu podle § 247 odst. 1 písm. b) daňového řádu (viz § 57 téhož zákona).
19. Místo toho, aby se žalovaný pokusil využít pravomoci zákonem mu svěřené k tomu, aby exekuci provedl vlastními silami nebo prostřednictvím finanční správy za co nejmenších nákladů, zvolil žalovaný z „dobrých vztahů“ s exekutorem variantu nejdražší, tj. soudní exekuci. Přestože žalobce měl možnost pokutu uhradit již delší dobu, nijak to žalovaného neopravňuje k tomu, aby nerespektoval § 175 odst. 2 daňového řádu.

V.

Vyjádření účastníků při ústním jednání

20. Žalobce se k jednání nedostavil, žalovaný setrval na svých dosavadních podáních.

VI.

Posouzení věci soudem

21. V souladu s § 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.

VII.

Rozhodnutí soudu

22. Žaloba je důvodná.
23. Předmětem sporu mezi účastníky je otázka, zda žalovaný postupoval v rozporu s § 175 odst. 2 daňového řádu, podle něhož *„správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku“*, když k vymožení pohledávky ve výši 3.000 Kč (pokuta a náklady správního řízení) zvolil vymáhání prostřednictvím soudního exekutora, čímž náklady exekuce dosáhly částky 7.139 Kč ve smyslu příkazu k úhradě nákladů exekuce ze dne 16. 5. 2019, č. j. 134 EX 04512/19 - 049 místo toho, aby byla vedena daňová exekuce, s níž jsou spojeny nižší náklady pro povinného.
24. Soud úvodem předesílá, že shora vymezená sporná otázka již byla předmětem (opakované) rozhodovací činnosti správních soudů. Například Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne

22. 8. 2017, č. j. 62 A 113/2017 – 54 shledal nezákonný zásah správního orgánu ve vymáhání pokuty za přestupek ve výši 2.500 Kč a nákladů řízení ve výši 1.000 Kč (tj. pohledávky ve výši 3.500 Kč) prostřednictvím soudního exekutora, přičemž náklady exekuce činily 4.032,50 Kč. Tento závěr v plném rozsahu aproboval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 7. 2018, č. j. 3 As 206/2017 – 46. V daném rozsudku uzavřel, že *„povinností správce daně při výběru způsobu vymáhání proto bude nejen vyvarovat se zjevného nepoměru mezi výší nákladů spojených s vymáháním a výší vymáhaného nedoplatku, ale obecně zvolit takový způsob, s nímž jsou spojeny co nejnižší náklady daňového subjektu. Je proto povinen také porovnat, jaké náklady vznikají při jednotlivých způsobech vymáhání, a zvolit způsob pro dlužníka nejprůzračnější. Standardním způsobem vymáhání proto bude daňová exekuce.“* Ke stejnému výsledku, v případě, v němž se nedoplatek blížil nákladům exekuce, dospěl i jiný senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 19. 4. 2018, č. j. 7 As 310/2017 – 25. Lze proto shrnout, že při existenci konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, která shledává nezákonné vedení exekuce již v případě, v němž její náklady mírně převyšují vymáhaný dluh, pak tím spíše je nezbytné vnímat jako nezákonnou volbu vymáhání v nyní projednávané věci, v níž náklady exekučního řízení jsou více jak dvojnásobně vyšší než exekovaná částka, zdejší soud proto nemohl postupovat jinak, než žalobu shledat důvodnou.

25. Pokud se jedná o argumentaci žalovaného, již ličí problémy spojené s vymáháním bagatelních pohledávek prostřednictvím vlastních zaměstnanců (náročná komunikace s bankami), pak k tomu soud uvádí, že žalovanému nic nebrání pohledávky vymáhat prostřednictvím Celní správy, která je ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR, *„obecným správcem daně podle správního řádu a vykonává správu placení peněžitých plnění v rámci dělené správy, která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků.“* Dále je nutné zdůraznit, že právě uvedené nijak nebrání žalovanému ve vymáhání bagatelních pohledávek (pokut) prostřednictvím soudního exekutora ve specifických případech – zejména za situace, v níž ze strany přestupce dochází typicky v oblasti dopravy ke konstantnímu porušování právních předpisů a opakovanému ukládání pokut v blízké časové souvislosti – v tomto případě může žalovaný přistoupit k vymáhání více pohledávek proti témuž povinnému v rámci jednoho exekučního řízení, čímž se poměr vymáhané částky a odměny exekutora dostane do přijatelné úrovně naplňující požadavky citované judikatury správních soudů.

VIII.

Náklady řízení

26. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto mu soud přiznal v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 2.000 Kč a v odměně advokáta za úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), tj. převzetí a příprava zastoupení, dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tj. podání žaloby a repliky. Podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu sazba za jeden úkon právní služby ve věcech žalob projednávaných podle soudního řádu správního činí částku 3.100 Kč. Za tři úkony právní služby tak žalobci přísluší náhrada ve výši 9.300 Kč. Podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu má advokát za jeden úkon právní služby nárok na paušální částku ve výši 300 Kč. Za tři

úkony právní služby tak soud žalobci přiznal náhradu ve výši 900 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň dne 17. 9. 2019

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu